

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP**

VŨ TRƯỜNG SƠN

**MÔ PHỎNG VÀ PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ HỆ THỐNG TREO THỦY
KHÍ CỦA Ô TÔ TẢI HẠNG NẶNG ĐẾN KHẢ NĂNG THÂN THIỆN
MẶT ĐƯỜNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC
Chuyên ngành: Kỹ thuật Cơ khí Động lực

Thái Nguyên - Năm 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP

VŨ TRƯỜNG SƠN

**MÔ PHỎNG VÀ PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ HỆ THỐNG TREO THỦY
KHÍ CỦA Ô TÔ TẢI HẠNG NẶNG ĐẾN KHẢ NĂNG THÂN THIỆN
MẶT ĐƯỜNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC

Chuyên ngành: KỸ THUẬT CƠ KHÍ ĐỘNG LỰC

Mã số: 80520116

**KHOA CHUYÊN MÔN
TRƯỞNG KHOA**

**NGƯỜI HƯỚNG DẪN
KHOA HỌC**

PGS.TS. Lê Văn Quỳnh

TS. Dương Thế Hùng

PHÒNG ĐÀO TẠO

Thái Nguyên - Năm 2018

LỜI CAM ĐOAN

Họ và tên: **Vũ Trường Sơn**

Học viên: Lớp cao học K19- Trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp-
Đại học Thái Nguyên.

Nơi công tác: Công ty cổ phần đăng kiểm xe cơ giới giao thông Lào
Cai - 2401D

Tên đề tài luận văn thạc sỹ: **Mô phỏng và phân tích hiệu quả hệ
thống treo thủy khí của ô tô tải hạng nặng đến khả năng thân thiện mặt
đường**

Chuyên ngành: Kỹ thuật Cơ khí Động lực

Mã số: 80520116

Sau gần hai năm học tập, rèn luyện và nghiên cứu tại trường, tác giả
lựa chọn thực hiện đề tài luận văn tốt nghiệp: **Mô phỏng và phân tích hiệu
quả hệ thống treo thủy khí của ô tô tải hạng nặng đến khả năng thân
thiện mặt đường** .

Được sự giúp đỡ và hướng dẫn tận tình của các thầy giáo TS. Dương
Thế Hùng, và sự nỗ lực của bản thân, đề tài đã được hoàn thành đáp được nội
dung đề tài thạc sĩ kỹ thuật cơ khí động lực.

Tác giả xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các
số liệu, kết quả có trong luận văn là trung thực và chưa từng được công bố
trong bất kỳ một công trình nào khác trừ công bố của chính tác giả. Tất cả các
tài liệu tham khảo đều có nguồn gốc, trích dẫn rõ ràng.

Thái Nguyên, ngày..... tháng..... năm 2018

Tác giả luận văn

Vũ Trường Sơn

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian học tập nghiên cứu làm đề tài luận văn thạc sĩ được sự truyền đạt trao đổi phương pháp tư duy, lý luận của quý thầy cô trong Nhà trường, sự quan tâm giúp đỡ tận tình của tập thể giảng viên Nhà trường, khoa Kỹ thuật Ô tô & máy động lực trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp –Đại học Thái Nguyên, gia đình và các đồng nghiệp.

Tác giả xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc đến Ban giám hiệu Nhà trường, Tổ đào tạo Sau đại học - Phòng đào tạo, quý thầy cô giáo tham gia giảng dạy đã tận tình hướng dẫn tạo điều kiện để hoàn thành luận văn này, TS. Dương Thế Hùng, PGS.TS. Lê Văn Quỳnh, ThS. Lê Xuân Long, ThS. Bùi Văn Cường và tập thể cán bộ giáo viên khoa Kỹ thuật Ô tô & MĐL, hội đồng bảo vệ đề cương đã hướng dẫn cho em hoàn thành luận văn theo đúng kế hoạch và nội dung đề ra.

Trong quá trình, thời gian thực hiện mặc dù đã có nhiều cố gắng song do kiến thức và kinh nghiệm chuyên môn còn hạn chế nên chắc chắn luận văn còn nhiều thiếu sót, rất mong được sự đóng góp quý báu của quý thầy cô và các bạn đồng nghiệp tiếp tục trao đổi đóng góp giúp em để luận văn được hoàn thiện hơn.

Xin chân thành cảm ơn !

HỌC VIÊN

Vũ Trường Sơn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU	v
DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ VÀ ĐỒ THỊ	vi
DANH MỤC CÁC CÁC KÝ HIỆU VÀ CHỮ VIẾT TẮT.....	viii
LỜI NÓI ĐẦU	1
CHƯƠNG 1.....	3
TỔNG QUAN VỀ ĐỀ TÀI NGHIÊN CỨU.....	3
1.1. Tổng quan về hệ thống treo ô tô tải	3
1.1.1. Nhiệm vụ, một số bộ phận cơ bản, phân loại hệ thống treo	3
1.1. 2. Giới thiệu một số kết cấu hệ thống treo xe tải	4
1.2. Tình hình nghiên cứu trong nước và nước ngoài.....	18
1.2.1. Tình hình nghiên cứu trong nước.....	18
1.2.2. Tình hình nghiên cứu nước ngoài	19
1.3. Các chỉ tiêu đánh giá khả năng thân thiện mặt đường quốc lộ.....	21
1.3.1. Chỉ số đánh giá tải trọng động bánh xe	21
1.3.2. Chỉ tiêu về tải trọng theo tiêu chuẩn Đức	22
1.4. Mục tiêu, phạm vi và nội dung nghiên cứu của luận văn	23
1.4.1. Mục tiêu nghiên cứu	23
1.4.2. Phạm vi nghiên cứu và đối tượng nghiên cứu	24
1.5. Kết luận chương	24
CHƯƠNG 2.....	25
XÂY DỰNG MÔ HÌNH DAO ĐỘNG XE TẢI HẠNG NẶNG 3 CẦU... 25	25
2.1. Mô hình toán hệ thống treo thủy khí.....	25
2.2. Mô hình toán hệ thống treo cao su.....	27
2.3. Xây dựng mô hình dao động toàn xe tải	28
2.3.1. Các giả thiết mô hình dao động tương đương.....	28
2.3.2. Mô hình dao động toàn xe tải hạng nặng.....	30
2.3.3. Thiết lập phương trình vi phân mô tả dao động.....	30
2.3.4. Mấp mô mặt đường dạng ngẫu nhiên	38

2.4. Kết luận:	41
CHƯƠNG 3.....	42
MÔ PHÒNG VÀ PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ HỆ THỐNG TREO THỦY KHÍ	42
3.1. Mô phỏng	42
3.1.1 Mô phỏng dao động của ô tô.....	42
3.1.2 Chọn thông số xe mô phỏng	43
3.1.3 Mô phỏng	45
3.2. Đánh giá hiệu quả hệ thống treo thủy khí.....	48
3.2.1. Đánh giá hiệu quả hệ thống treo khí khí đi chuyển các mặt đường khác nhau	48
3.2.2. Đánh giá hiệu quả hệ thống treo thủy khí với vận tốc chuyển động thay đổi.....	49
3.2.3. Đánh giá hiệu quả hệ thống treo thủy khí với tải trọng thay đổi thay đổi.....	50
3.3. Kết luận	51
KẾT LUẬN VÀ NHỮNG KIẾN NGHỊ.....	52
TÀI LIỆU THAM KHẢO	54
PHỤ LỤC 1.....	58
PHỤ LỤC 2.....	60
PHỤ LỤC 3.....	61
PHỤ LỤC 3.....	69

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU

Bảng 2.1. Các lớp mấp mô mặt đường phân loại theo tiêu chuẩn ISO 8068[17]	40
Bảng 3.1. Thông số hệ thống treo thủy khí[37]	43

DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ VÀ ĐỒ THỊ

Hình 1.1. Hệ thống treo với các phần tử khí.....	6
Hình 1.2. Hệ thống treo thủy khí	7
Hình 1.3. Hệ thống treo thủy khí trang bị van điều áp.....	8
Hình 1.4.a.b Van điều chỉnh độ cao.....	9
Hình 1.4.c.d Van điều chỉnh độ cao.....	10
Hình 1.5. Cụm thủy khí tự động điều chỉnh.....	12
Hình 1.6. Tự động điều chỉnh chiều cao	13
Hình 1.7. Kết cấu mô nhíp	14
Hình 1.8. Một số kết cấu đầu bắt nhíp quang nhíp	15
Hình 1.9. Nhíp có độ cứng thay đổi.....	16
Hình 1.10. Hình dáng bề ngoài của xe tải AD250 của Trung Quốc.....	17
Hình 1.11. Hệ thống treo cao su.....	17
Hình 2.1. Mô hình dao động của hệ thống treo thủy khí.....	25
Hình 2.2. Mô hình dao động hệ thống treo cao su.....	27
Hình 2.3 Mô hình dao động của ô tô tải hạng nặng 3 cầu	30
Hình 2.4. Sơ đồ lực và mô men tác dụng lên cabin	32
Hình 2.5. Sơ đồ lực và mô men tác dụng lên thân xe	34
Hình 2.6. Sơ đồ lực và mô men tác dụng lên cầu 1	35
Hình 2.7. Sơ đồ lực và mô men tác dụng lên cầu 2	36
Hình 2.8. Sơ đồ lực và mô men tác dụng lên cầu 3	37
Hình 2.9. Chiều cao mấp mô mặt đường theo tiêu chuẩn ISO A (mặt đường có chất lượng rất tốt)	40
Hình 2.10. Chiều cao mấp mô mặt đường theo tiêu chuẩn ISO C (mặt đường có chất lượng trung bình)	41
Hình 2.11. Chiều cao mấp mô mặt đường theo tiêu chuẩn ISO E (mặt đường có chất lượng rất xấu).....	41
Hình 3.1 Sơ đồ mô phỏng tổng thể dao động bằng Matlab-Simulink 7.04	43
Hình 3.2. So sánh lực động của bánh xe bên trái cầu thứ 3 với 2 hệ thống treo khi xe chuyển động trên các mặt đường ISO cấp B với vận tốc $v=40$ km/h ..	46

Hình 3.3. So sánh lực động của bánh xe bên trái cầu thứ 3 với 2 hệ thống treo khi xe chuyển động trên các mặt đường ISO cấp C với vận tốc $v=40$ km/h..	46
Hình 3.4. So sánh lực động của bánh xe bên trái cầu thứ 3 với 2 hệ thống treo khi xe chuyển động trên các mặt đường ISO cấp D với vận tốc $v=40$ km/h..	47
Hình 3.5. So sánh lực động của bánh xe bên trái cầu thứ 3 với 2 hệ thống treo khi xe chuyển động trên các mặt đường ISO cấp E với vận tốc $v=40$ km/h..	47
Hình 3.6. So sánh hiệu quả hệ thống treo thủy khí và cao su khi xe chuyển động trên các mặt đường khác nhau.....	48
Hình 3.7. So sánh hiệu quả hệ thống treo thủy khí và cao su khi xe chuyển động trên mặt đường quốc lộ ISO cấp C và ISO cấp E với các vận tốc chuyển động khác nhau.....	49
Hình 3.8. So sánh hiệu quả hệ thống treo thủy khí và hệ thống treo cao su khi xe chuyển động với vận tốc $v=40$ km/h và 60km/h trên mặt đường quốc lộ ISO cấp C với các tải trọng khác nhau	50

DANH MỤC CÁC CÁC KÝ HIỆU VÀ CHỮ VIẾT TẮT

<i>Ký hiệu</i>	<i>Đơn vị</i>	<i>Thông số</i>
V_0	m^3	Thể tích bình khí
p_b	MPa	Áp suất ban đầu bình khí
d_s	m	Đường kính piston
d	m	Đường kính lỗ tiết lưu
p_a	bar	Áp suất khí quyển
k		Hằng số đoạn nhiệt
m_1	kg	Khối lượng không được treo cầu 1
m_3	kg	Khối lượng không được treo cầu 2
m_5	kg	Khối lượng không được treo cầu 3
m_7	kg	Khối lượng thân xe
m_{13}	kg	Khối lượng cabin
l_{ct}	m	Khoảng cách tâm hai bánh xe và tâm xe
l_{10}	m	Khoảng cách tâm cabin đến đệm cách dao động cabin theo phương x
l_{c1}	m	Khoảng cách tâm cabin đến đệm cách dao động cabin theo phương y
l_{06}	m	Khoảng cách từ đệm cách dao động sau cabin đến trọng tâm thân xe
l_{04}	m	Khoảng cách từ tâm gối đỡ cầu 2, 3 đến trọng tâm thân xe
l_{42}	m	Khoảng cách từ cầu 2,3 đến tâm gối đỡ cầu 2,3 theo phương x
l_{r1}	m	Khoảng cách từ cầu 2,3 đến tâm gối đỡ cầu 2,3 theo phương y